Voorjaarsnota 2026

Figuur 1: Haven Lage Zwaluwe, voorjaar 2026. Foto: Gerard van Vugt.

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE **3**

VOORWOORD **4**

SAMENVATTING **5**

PROGRAMMA'S **6**

Inleiding programma's 7
1. Burger en bestuur 8
Beleidsmatige afwijkingen programma 1 8
Financiële afwijkingen programma 1 8
2. Openbare ruimte 10
Beleidsmatige afwijkingen programma 2 10
Financiële afwijkingen programma 2 10
3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie 15
Beleidsmatige afwijkingen programma 3 15
Financiële afwijkingen programma 3 15
4. Sociaal domein 19
Beleidsmatige afwijkingen programma 4 19
Financiële afwijkingen programma 4 19
Algemene dekkingsmiddelen 23
Overhead 25
Financiële afwijkingen overhead 25

BIJLAGEN **27**

1. Voorjaarsnota 2026 - Begrotingswijziging 28
2. Overzicht kredietwijzigingen 29
3. Overzicht reservemutaties 30

Voorwoord

Met deze Voorjaarsnota geven wij u inzicht in de meest recente financiële ontwikkelingen en het actuele beeld van onze begroting. Binnen het kader van het coalitieakkoord 2022-2026, waarin we bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen, blijven we ons inzetten voor een gemeente waar het goed wonen, werken en leven is. Het coalitieakkoord 2026-2030 "Een nieuwe koers vooruit" was ten tijde van het opstellen van deze voorjaarsnota nog niet vastgesteld. De plannen uit het coalitieakkoord die betrekking hebben op 2026 zijn hierdoor niet meegenomen in deze voorjaarsnota.

Het college geeft in de Voorjaarsnota 2026 aan waar de uitvoering of de financiering van beleid afwijkt van de begroting. Conform de Financiële Verordening is de Voorjaarsnota gebaseerd op de ontwikkelingen in het eerste kwartaal.

Wilma Alink
Wethouder Financiën.

Samenvatting

Financiële samenvatting
Deze voorjaarsnota kent een voordelig effect op de begroting van € 755.000. Dit resultaat bestaat uit een incidenteel voordeel van €909.000 en een structureel nadeel van €154.000.
In de hieronder weergegeven tabel ziet u wat dit betekent voor de stand van de begroting en welke afwijkingen hierin zijn meegenomen. Daarbij zijn enkele bijzonderheden te melden.

Algemene uitkering
In deze voorjaarsnota zijn de effecten van de meicirculaire verwerkt.

Disclaimer
Op dit moment is sprake van onvolkomenheden in de rekenmodule die door het Rijk beschikbaar is gesteld voor de doorrekening van de meicirculaire. Hierdoor kunnen de gepresenteerde uitkomsten – met name voor het meerjarenperspectief – nog afwijken van de definitieve cijfers. De gepresenteerde effecten dienen derhalve als voorlopig te worden beschouwd en kunnen bij een herijking nog worden bijgesteld. Daarnaast is in deze fase nog geen inhoudelijke uitwerking gemaakt van de taakmutaties zoals opgenomen in de circulaire. De financiële consequenties daarvan zijn derhalve nog niet volledig verwerkt in deze Voorjaarsnota. Verdere analyse en uitwerking volgen bij de begroting 2027. Taakmutaties betreffen onder andere het verdwijnen van de huishoudelijke hulp uit Wmo voor inwoners met voldoende middelen hiervoor, terwijl tevens een vangnetregeling wordt opgesteld. Huidige prognose is invoering in 2029. Ook is de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage als vervanging voor het abonnementstarief Wmo uitgesteld naar 2028.

Uitwerking eerdere raadsbesluiten
In de kadernota 2026 is besloten een aantal ambities uit te voeren. We hebben geconstateerd dat deze niet op de juiste wijze financieel zijn verwerkt in de begroting. We hebben dit nu alsnog gedaan conform de eerdere besluitvorming.

Daarnaast is het effect van de financiële verordening, vastgesteld op 18 december 2025 en met terugwerkende kracht geldend vanaf 1 januari 2025, doorberekend in de afschrijvingen en in de mutaties van de reserve kapitaallasten. Verder zijn de meest recente prognoses van gereedkomen en derhalve start van afschrijven verwerkt. Voor zover sprake is van doorwerking van de najaarsnota (verhoging van de kredieten) is dit effect tevens verwerkt in de nieuwe prognose. Bovendien zijn de effecten van de nieuwe kredieten en de kredietmutaties opgenomen in de berekening van de afschrijvingen en dekking van de kapitaallasten van de voorjaarsnota.

Vervolgens is in programma 3 toegelicht hoe de raadsbesluiten van 9 oktober 2025 grondexploitatiecomplex 'De Ligne' en 13 november 2025 'project Hooge Zwaluwe Zuid' zijn verwerkt. De uitwerking van raadsbesluit van 18 december 2025 inzake verhogen plafond van starters- en duurzaamheidsleningen heeft (nog) niet tot begrotingswijziging geleid. Zie voor de toelichting hieromtrent Algemene Dekkingsmiddelen.

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de betreffende programma's.

Tabel 1. Meerjarenperspectief

Begroting (bedragen x € 1.000)	2026		2027		2028		2029	
Vastgestelde begroting 2026	502	V	1.277	V	200	V	880	V
Voorjaarsnota 2026	755	V	2.242	V	473	V	-1.090	N
Begrotingssaldo na besluitvorming Voorjaarsnota	**1.257**	**V**	**3.519**	**V**	**673**	**V**	**-210**	**N**
Waarvan incidentele baten en lasten	434	**V**	-282	**N**	-206	**N**	-251	**N**
Structureel begrotingssaldo	**823**	**V**	**3.801**	**V**	**879**	**V**	**41**	**V**

Programma's

Inleiding programma's

In het programmaplan staan de programma's uit het coalitieakkoord "Bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen":

- Programma 1 - Burger en bestuur
- Programma 2 - Openbare ruimte
- Programma 3 - Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie
- Programma 4 - Sociaal domein

Elk programma is in de begroting 2026 uitgewerkt in:

- Thema's uit het coalitieakkoord;
- per thema: de beoogde maatschappelijke effecten, hoe we die willen bereiken en met welk resultaat;
- de raming van baten en lasten (Wat gaat het kosten?)

In deze voorjaarsnota leggen we u de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting voor.

Als gevolg van de afronding op een veelvoud van € 1.000 kunnen afrondingsverschillen ontstaan waardoor er op onderdelen geen exacte aansluiting is.

1. Burger en bestuur

Beleidsmatige afwijkingen programma 1

In deze paragraaf worden de afwijkingen ten opzichte van het voorgenomen beleid toegelicht. Er zijn geen afwijkingen in programma 1.

Financiële afwijkingen programma 1

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Toelichting exploitatie

Tabel 1.1 Overzicht financiële afwijkingen programma 1 (bedragen x €1000)

Nr.	Thema	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
1.1	Veiligheid	23 N	23 N	23 N	23 N
1.2	Dienstverlening en samenwerking met de dorpen	99 N	15 N	15 N	15 N
1.3	Levendige dorpen	-27 V	-27 V	-27 V	-27 V
	Totaal lasten programma 1	**95 N**	**11 N**	**11 N**	**11 N**
1.1	Veiligheid	0 V	0 V	0 V	0 V
1.2	Dienstverlening en samenwerking met de dorpen	0 V	0 V	0 V	0 V
1.3	Levendige dorpen	0 V	0 V	0 V	0 V
	Totaal baten programma 1	**0 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
	Afschrijvingslasten programma 1	-6 V	12 N	11 N	11 N
	Totaal afschrijvingslasten programma 1	**-6 V**	**12 N**	**11 N**	**11 N**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 1 excl. mut. Reserves	**-89 N**	**-22 N**	**-22 N**	**-21 N**
	Storting reserves	0 V	0 V	0 V	0 V
	Onttrekking reserves	-25 N	-25 N	-25 N	-25 N
	Saldo mutaties reserves prog 1	**-25 N**	**-25 N**	**-25 N**	**-25 N**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 1 incl. mut. reserves	**-115 N**	**-48 N**	**-47 N**	**-47 N**

Thema Veiligheid

Weerbaarheid & Veiligheid (€23.000 nadelig)

Vanuit het Rijk, de VNG en de Veiligheidsregio's wordt steeds explicieter richting gemeenten gecommuniceerd dat zij de weerbaarheid van de lokale overheid en de samenleving fors moeten versterken in verband met de veranderende wereld om ons heen. Niet alleen voor acute crisissituaties, maar ook voor langdurige verstoringen, zoals cyberaanvallen, stroomuitval, overstromingen of maatschappelijke onrust. Op dit moment wordt inzichtelijk gemaakt welke opgaves er voor onze gemeente en onze inwoners liggen. Vanaf 2026 zijn structurele middelen van circa €23.000 per jaar nodig om de weerbaarheidsopgaves te kunnen borgen. Alleen op deze manier kan de gemeente blijvend voldoen aan de toenemende verwachtingen en verplichtingen en kunnen we onze rol als eerste overheid ook in crisistijd professioneel blijven vervullen voor al onze inwoners. Deze mutatie is al eerder in de kadernota opgenomen, maar dit is abusievelijk niet in de begroting meegegaan.

Thema Dienstverlening en samenwerking

Begraafplaatsen: ruiming oude graven (€15.000 nadelig)

Op de begraafplaats aan de Leeuwerikstraat is in de afgelopen jaren slechts incidenteel overgegaan tot het ruimen van graven na het niet verlengen van grafrechten. Door onvoldoende middelen en capaciteit en een niet goed ingerichte administratie in het verleden is dit niet structureel uitgevoerd, waardoor een achterstand is ontstaan. Het betreft momenteel circa 500 graven, waarvan in sommige

gevallen de grafrechten al veertien jaar geleden zijn opgezegd. Om deze achterstand weg te werken, is het voornemen om de komende vijf jaar jaarlijks circa 100 graven te ruimen. Dit jaar willen we nog 25 graven ruimen. Hierbij wordt ingezet op een zorgvuldige en respectvolle communicatie richting nabestaanden. De benodigde structurele middelen en capaciteit worden meegenomen in de begroting voor de komende jaren, om nieuw achterstallig beheer te voorkomen. Voor voornoemde uitvoering in 2026 is een bedrag benodigd van € 15.000.

Verkiezingen (€42.000 nadelig)
In maart 2026 hebben de verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad plaatsgevonden. Rondom deze verkiezingen heeft de griffie extra activiteiten georganiseerd om de betrokkenheid van inwoners te vergroten en het democratisch proces te versterken. Denk hierbij aan communicatiecampagnes, bijeenkomsten voor inwoners en ondersteuning van kandidaat-raadsleden. De aanvullende werkzaamheden hebben geleid tot een verhoging van de kosten van € 42.000. Deze mutatie is al eerder in de kadernota opgenomen, maar dit is abusievelijk niet in de begroting meegegaan.

Herzien beleid arbeidsmigranten (€42.000 nadelig)
Zoals aangegeven onder volkshuisvesting (Programma 3) is een deel van advies en onderzoekskosten verdeeld over andere begrotingsramingen. Dit is daarmee een administratief nadeel wat het voordeel bij volkshuisvesting compenseert. De €42.000 betreft het deel van de administratieve verschuiving vanuit programma 3, die wordt toegevoegd aan de budgetten voor handhaving op het gebied van de Basisregistratie Personen (BRP).

Thema Levendige dorpen
Subsidie samen aan de slag (€27.000 voordelig)
Er wordt een bedrag van €27.000 overgeheveld van Dorpsgericht werken naar Algemeen maatschappelijk werk. Met deze wijziging wordt de budgettoerekening in overeenstemming gebracht met de geldende taakveldindeling, zodat de verantwoording beter aansluit bij de aard van de activiteiten. Gemeentebreed is hier sprake van een resultaatneutrale wijziging.

Toelichting investeringen

Er zijn geen investeringsmutaties in programma 1.

2. Openbare ruimte

Beleidsmatige afwijkingen programma 2

In deze paragraaf worden de afwijkingen ten opzichte van het voorgenomen beleid toegelicht.

Plaatsen extra bomen (Hittestress)

Vertraagd

In 2025 zijn de definitieve locaties voor de dorpsbosjes vastgesteld en zijn conceptontwerpen gemaakt. Ook is een globale kostenraming en participatieplan opgesteld. Begin 2026 vindt de participatie per dorp plaats. Na deze participatie worden de ontwerpen en locaties van de dorpsbosjes definitief vastgesteld.

Bij integrale reconstructies bekijken we specifiek per project of locatie waar aanvullende vergroening mogelijk is. We zetten daar actief in op het duurzaam behoud en indien mogelijk aanplant van extra bomen en ander groen. Voor nieuwbouwprojecten hanteren we de beleidsregel “natuurinclusief bouwen en inrichten”. Binnen deze regeling zorgen we ervoor dat voldoende bomen behouden blijven en/of nieuw worden aangeplant.

Financiële afwijkingen programma 2

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Toelichting Exploitatie

Tabel 2.1 Overzicht financiële afwijkingen programma 2 (bedragen x €1000)

Nr.	Thema	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
2.1	Natuur en groen	253 N	177 N	177 N	177 N
2.2	Verkeer en inrichting openbare ruimte	152 N	-123 V	-123 V	-123 V
2.3	Water	131 N	-5 V	-5 V	-5 V
	Totaal lasten programma 2	**536 N**	**49 N**	**49 N**	**49 N**
2.1	Natuur en groen	0 V	0 V	0 V	0 V
2.2	Verkeer en inrichting openbare ruimte	250 V	0 V	0 V	0 V
2.3	Water	0 V	0 V	0 V	0 V
	Totaal baten programma 2	**250 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
	Afschrijvingslasten programma 2	-574 V	-377 V	-1 V	-35 V
	Totaal afschrijvingslasten programma 2	**-574 V**	**-377 V**	**-1 V**	**-35 V**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 2 excl. mut. Reserves	**288 V**	**328 V**	**-48 N**	**-15 N**
	Storting reserves	445 N	0 V	0 V	0 V
	Onttrekking reserves	288 V	-183 N	-77 N	47 V
	Saldo mutaties reserves prog 2	**-157 N**	**-183 N**	**-77 N**	**47 V**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 2 incl. mut. reserves	**130 V**	**145 V**	**-125 N**	**32 V**

Thema Natuur en Groen

Openbaar groen (€228.000 nadelig)

a. Bestek openbaar groen: indexering en areaaluitbreiding (€75.000 nadelig)
De uitbreiding van het areaal aan verhardingen is vanaf 2025 niet volledig verwerkt en doorgevoerd. Nieuwe en uitgebreide gebieden, zoals het E-veld en de ontwikkeling van het Ierselterrein, waren niet opgenomen in de areaalinventarisatie en zijn daardoor ook niet in rekening gebracht bij MidZuid. Zij verzorgen de onkruidbestrijding op verhardingen. Deze verhardingen zijn inmiddels ingemeten en toegevoegd aan de actuele inventarisatie. Dit verklaart een stijging van de onderhoudskosten voor verhardingen ten opzichte van de begrotingsverlenging 2025. Areaaluitbreiding ontstaat door bijvoorbeeld woningbouw. Dit heeft ook impact op de lokale heffingen. Met woningbouw wordt al rekening gehouden met de jaarlijkse tarieven bepaling van de lokale heffingen.
Daarnaast is er sprake van een indexering van de kosten van 1,26%, wat ook bijdraagt aan het hogere kostenbeeld voor het onderhoud door MidZuid. In totaal geeft dit een kostenverhoging van €75.000.

b. Bestek openbaar groen: niet gerealiseerde kostenverlaging (€72.000 nadelig)
In de begroting is een kostenverlaging opgenomen van €72.000 op het onderhoud van het openbaar groen. Op deze begrotingspost worden de kosten verantwoord voor het groenonderhoud dat door MidZuid wordt uitgevoerd. Het betreft een lopend contract waarin op dit moment geen kostenverlaging gerealiseerd kan worden.

c. Bestrijding Japanse duizendknoop (€25.000 nadelig)
Op grond van geldende wet- en regelgeving geldt voor invasieve exoten, waaronder de Japanse duizendknoop, een zorgplicht om verdere verspreiding te voorkomen. Binnen de begroting is hiervoor structureel een bedrag van €18.000 opgenomen voor de bestrijding op bekende locaties. De afgelopen periode wordt echter een toename van locaties vastgesteld waar de Japanse duizendknoop voorkomt. Om verdere verspreiding te voorkomen en risico's voor toekomstige ontwikkelingen te beperken, is het noodzakelijk om incidenteel extra maatregelen te treffen boven op het huidige budget. Daarom wordt ingezet op een eenmalige aanvullende bestrijdingsronde. Hiervoor is naar verwachting incidenteel €25.000 benodigd. De situatie wordt gemonitord. Op basis hiervan wordt verwacht dat na deze extra inzet het aantal en de omvang van locaties afneemt en kan worden volstaan met het huidige structurele budget, waarna verdere afname van de problematiek wordt voorzien.

d. Hanging baskets - amendement begroting 2026 (€26.000 nadelig)
Op basis van het amendement bij het vaststellen van de begroting 2026 is voor 2026 budget opgenomen voor de hanging baskets. De verhoging van dit budget is opgenomen in deze voorjaarsnota, zoals afgesproken bij het aannemen van dit amendement.

e. Overige kleine wijzigingen (€5.000 nadelig)
Verschuiving van budget van thema Groen en Natuur naar thema Water

f. Natuurontwikkeling rondweg Hooge Zwaluwe (€25.000 nadelig; dekking uit reserve Landschappelijke inpassing)
Voor het opstellen van een analyse en schetsontwerp voor natuurontwikkeling in het gebied nabij de nieuwe rondweg wordt een bedrag van €25.000 beschikbaar gesteld. In het kader van de woningbouwontwikkeling zijn gronden afgekocht die hiermee beschikbaar zijn gekomen voor natuurontwikkeling. De analyse en het schetsontwerp geven inzicht in de mogelijkheden, randvoorwaarden en gewenste inrichting van het gebied en vormen de basis voor eventuele vervolgbesluitvorming. De kosten worden gedekt uit de reserve landschappelijke inpassing.

Ongediertebestrijding (€25.000 nadelig)
Naast de rattenbestrijding neemt ook het probleem van de bestrijding van de Aziatische hoornaar toe. Voorheen werd de bestrijding van de hoornaar georganiseerd door de provincie. Vanwege een explosieve toename van het aantal nesten is de provincie gestopt met het actief uitroeien van de soort. Deze taak en verantwoordelijkheid is overgeheveld naar de gemeenten. We vragen extra budget zodat de bestrijding effectief kan worden uitgevoerd op de belangrijkste knelpunten. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan situaties rondom scholen, verzorgings- en bejaardencentra, en locaties met laaghangende nesten.

Thema Verkeer en inrichting openbare ruimte
Civiele kunstwerken - onderhoud (€200.000 voordelig)
Momenteel worden de civiele kunstwerken geïnspecteerd. Dit betreft de tweejaarlijkse controle waarbij dit jaar rekening wordt gehouden om de resultaten te kunnen implementeren in een nieuw beheerplan. Eerder inspecteerden we de Horevoetskade. De kade werd afgekeurd op veiligheid. De vervanging is geraamd op €200.000. Per abuis is dit bedrag in de exploitatie gekomen. Het bedrag hoort echter in de investeringenlijst.

Wegen - onderhoud asfalt-, elementen- en halfverhardingen (€80.000 nadelig)
Binnen het onderhoud wegen is er momenteel sprake van sterk gestegen brandstofprijzen, die aanzienlijke impact hebben op met name de kosten van asfaltwerkzaamheden. Om gepland werk te kunnen uitvoeren, en daarmee te kunnen voldoen aan de vastgestelde kwaliteitseisen van ons wegenareaal, is indexatie (13,05%) van de onderhoudsbudgetten noodzakelijk (€48.000). Verder is een ophoging nodig om adequaat onderhoud te kunnen blijven uitvoeren aan onze bermen en halfverhardingen (€32.000). Deze hebben het in de laatste jaren zwaar te verduren gehad onder extreme weersomstandigheden, omleidingen en toename van zwaar verkeer. In totaal is €80.000 benodigd voor indexatie en ophoging.

Gladheidsbestrijding (€25.000 nadelig)
Door een strenge winter dienen we de zoutvoorraad weer op peil te brengen. Daarvoor is incidenteel een bedrag van €25.000 benodigd.

Kabels en leidingen (resultaat neutraal)
Enerzijds zijn er €250.000 hogere baten vanwege meer ontvangen aanvragen van kabels en leidingbedrijven (o.a. Enexis, Glaspoort) dan vooraf werd ingeschat. Anderzijds veroorzaakt dit ook hogere lasten voor onder andere toezichthouder, vergunningverstrekker en degeneratiewerkzaamheden, voor eenzelfde bedrag.

Overige kleine wijzigingen (€3.000 voordelig)
Actualisatie lokale heffingen (zie Algemene dekkingsmiddelen)

Thema Water
Watergangen en stedelijk water: cyclisch baggeren (Waterschap) (€136.000 nadelig)
In het seizoen 2025/2026 vielen bij toeval twee cyclische baggerronden van het waterschap samen: het buitenstedelijk baggeren en het baggeren van stedelijke watergangen. De gemeente heeft een ontvangstplicht voor het vrijkomende slib langs gemeentelijke eigendommen. Door ruimtegebrek is het niet altijd mogelijk om het slib op de kant te verwerken. Daarom moeten wij het slib afvoeren. Om dure transportkosten te beperken, hebben we afgelopen baggerseizoen een gronddepot ingericht. Daar zakt het water uit het slib, waarna grond overblijft. Helaas zijn de opgegeven hoeveelheden uitkomende baggerspecie door het waterschap veel te laag geweest. Hierdoor wordt het budget €136.000 overschreden. Voor de jaren 2028 en 2030 dient de raming in de meerjarenbegroting met €65.000 verhoogd te worden.

Verloop voorziening Riolering

De toe te rekenen kosten aan de rioolheffing worden in jaar 2026 niet verrekend met de voorziening riolering, voor zover deze gebaseerd zijn op effect van nacalculatie. Vanaf 2027 e.v. worden deze betrokken bij de berekening van de tarieven rioolheffing. De voorziening bedraagt op basis van de concept-jaarrekening 2025 per 31.12.2025 €610.070. De onttrekking van de primaire begroting 2026 bedraagt -/- €114.940.

Toelichting Investeringen

Tabel 2.2 Overzicht investeringen programma 2

Kredietwijzigingen 2026	Prg.	Jaar	Raming	Uitgaven	Raming VJN Uitgaven	Raming VJN inkomsten	Mutatie VJN	Status
Aanleg dorpsbosjes	2	Nieuw			570.000 N		570.000 N	Nieuw
Renovatie openbaar groen 2025 (dekking Aanleg dorpsbosjes)	2	2025	150.680 N	5.464 N	60.680 N		-90.000 V	Verlaging
Vervanging damwand Herengracht Drimmelen	2	2026			275.000 N		275.000 N	Nieuw
Onderzoek verbetering veiligheidsgevoel	2	2026			75.000 N		75.000 N	Nieuw
Verkeersreconstructies 2023	2	2023	100.000 N		0 V		-100.000 V	Opheffen - ter dekking
Pilot landbouwverkeer	2	2026			100.000 N		100.000 N	Nieuw - dekking verkeersreconstructies 2023
Aanleg verzamelleidingen in de Onderstraat Lage Zwaluwe	2	2026			85.000 N		85.000 N	Nieuw
Maatregelen kern Made: de Gijster	2	2023	727.000 N	828.475 N	837.000 N		110.000 N	Ophoging
Maatregelen kern Terheijden: Molenstraat	2	2024	1.548.560 N	117.955 N	1.798.560 N		250.000 N	Ophoging
Bus met laadkraan (3 stuks)	2	2024	200.244 N		300.732 N		100.488 N	Ophoging
Totaal			**2.726.484**	**951.894**	**4.101.972**		**1.375.488 N**	

Thema Natuur en Groen

Aanleg dorpsbosjes

Voor de realisatie van de dorpsbosjes is inmiddels een participatietraject doorlopen. De inbreng van onze inwoners verwerken we momenteel in de definitieve ontwerpen. Zodra deze ontwerpen gereed zijn, wordt het project aanbesteed. De verwachting is dat vijf van de zes dorpsbosjes eind 2026 gerealiseerd zijn. Hiervoor is een geschat bedrag van €570.000 benodigd. Dekking komt uit de reserve landschappelijke inpassing (€180.000) en krediet renovatie openbaar groen (€90.000). Verder wordt, zodra de beschikking van Nederwiek ontvangen is, dekking hieruit verkregen voor €300.000. Laatstgenoemde dekking is nog niet verwerkt, aangezien de beschikking nog niet ontvangen is.

Het dorpsbosje in Wagenberg (populierenbos) blijkt complexer dan vooraf ingeschat. Uit het participatietraject zijn veel uiteenlopende meningen naar voren gekomen. In ieder geval zal het spelen op dit moment geen onderdeel meer uitmaken van het plan. Daarnaast is vanwege de aanwezigheid van vleermuizen aanvullend onderzoek noodzakelijk, voordat kap kan plaatsvinden. Ook geldt op basis van provinciale regelgeving een herplantplicht, waarbij hetzelfde boomkroonvolume moet worden teruggebracht. In het populierenbos is dit, gezien de wensen van bewoners, niet voorstelbaar. Daarom moet een alternatieve locatie worden ingericht, waarvoor nog een ontwerp moet worden opgesteld. Dit betekent dat dit onderdeel wordt losgekoppeld van het project dorpsbosjes. Realisatie zal naar verwachting op zijn vroegst eind 2027 plaatsvinden.

Thema Verkeer en inrichting openbare ruimte

Verbetering veiligheidsgevoel

Op 6 november 2025 is de motie “verbetering veiligheidsgevoel” aangenomen naar aanleiding van de door het CDA gehouden enquête over de “verbetering veiligheidsgevoel”. Naar aanleiding van de motie is de projectopdracht gesteld om nader onderzoek op te starten om de “verbetering veiligheidsgevoel” van alle kernen inzichtelijk te maken en hiervan rapportage op te laten stellen.

Aansluiting Zoutendijk / Horenhilsedijk
Zoals beschreven in de jaarrekening vindt een verschuiving plaats van krediet Aankoop grond Zoutendijk naar Aansluiting Zoutendijk / Horenhilsedijk. Beide kredieten behoren tot hetzelfde project. De verschuiving bedraagt €290.000. Deze zijn verwerkt in het overzicht van de afschrijvingen.

Pilot landbouwverkeer
In ons coalitieakkoord staat dat we met hulp van de provincie een proef met landbouwverkeer op de N285 willen uitvoeren om op die manier onze dorpen te ontlasten. Na vele gesprekken met de provincie gaan we op korte termijn een proef (pilot) uitvoeren. Hiervoor maken we een plan van aanpak. Om de pilot uit te kunnen voeren hebben we krediet nodig. Tijdens de pilot gaan we onder andere metingen uitvoeren (en analyseren) door middel van tellingen en camera's. Dekking voor dit krediet komt voort uit het gebruik van krediet verkeersreconstructies 2023. Dit is derhalve een verschuiving van krediet en heeft gezien de andere levensduur een andere spreiding van de afschrijvingen tot gevolg.

Bus met laadkraan (3 stuks)
Voor de aanschaf van drie bussen met laadkraan is aanvullend budget van € 100.488 nodig. Met deze investering blijft de buitendienst beschikken over betrouwbaar en toekomstbestendig materiaal en worden hogere onderhouds- en vervangingskosten op termijn voorkomen.

Thema Water
Aanleg verzamelleidingen in de Onderstraat Lage Zwaluwe
Door werk met werk te maken is er de mogelijkheid om de riolering welke nu onder panden ligt middels een verzamelleiding naar de straat te verplaatsen. Hier wordt meegelift op het project herinrichten Onderstraat (de knip) in het kader van verkeer. Hiervoor is een krediet geraamd van €85.000.

Maatregelen kern Made: de Gijster
De rioolvervanging is afgerond. Het project zit nu in de onderhoudsfase. Door meerwerk is er een overschrijding van €101.475. Dit is voor het grootste deel veroorzaakt door extra bronnering. Dat was nodig voor het droog uitvoeren van de werkzaamheden. In de onderhoudsfase zullen er nog enkele kleine zaken afgewerkt worden. Daarom dient het budget met €110.000 te worden verhoogd.

Maatregelen kern Terheijden: Molenstraat
Momenteel zijn de nutsbedrijven hun kabels en leidingen aan het vervangen. Begin 2027 kan de vervanging van de riolering starten. Het huidige budget is nog gebaseerd op een raming uit 2018. Daarom is indexatie nodig. Hiervoor is ten minste €250.000 benodigd. Daarnaast zijn er tijdens de voorbereidingen zaken naar voren gekomen die niet in de raming was voorzien. Onder andere het doortrekken van de persleidingen van het waterschap. Voor nu is er door middel van de ophoging van €250.000 voldoende krediet om verder te gaan met de voorbereidingen.

Vervanging damwand Herengracht Drimmelen
Na een aantal meldingen is de damwand geïnspecteerd. Het bureau wat de civiele kunstwerken voor het beheerplan inspecteert inspecteerde ook de damwand. Hoewel deze in redelijk staat lijkt te zijn, zijn er vele planken uitgehold en is de dragende constructie aan vervanging toe. Verwachtte omvang van de kosten bedraag €275.000.

Samenvoegen vervangingsinvesteringen Riolering
Door de loop der jaren zijn de rioolkredieten minder overzichtelijk geworden. Er waren kredieten om projecten voor te bereiden en (soms zelfs meerdere) om deze uit te voeren. Ook zaten sommige kredieten voor projecten verdeeld over meerdere budgethouders en zijn projecten samengevoegd qua uitvoering / aanbesteding e.d.. Er is behoefte aan een beter en compacter overzicht. Daarom zijn/worden deze kredieten administratief samengevoegd.

3. Ruimte, wonen, duurzaamheid en economie

Beleidsmatige afwijkingen programma 3

In deze paragraaf worden de afwijkingen ten opzichte van het voorgenomen beleid toegelicht.

Bouw 100 duurzaam verplaatsbare woningen

Vertraagd

De realisatie van de 100 duurzame verplaatsbare woningen (flexwoningen) heeft meer tijd gevraagd dan aanvankelijk voorzien. De eerste 18 flexwoningen aan de Markstraat te Terheijden worden inmiddels tot tevredenheid bewoond. De tweede 21 flexwoningen aan de Ligne te Made worden in de eerste helft van 2026 opgeleverd. Voor de resterende 61 woningen is in mei 2025 een aanbestedingsprocedure gestart waarbij een contractpartij de woningen uiterlijk juni 2026 gerealiseerd moest hebben. Helaas is die partij failliet gegaan en gaan we nu opnieuw kijken hoe we deze woningen kunnen realiseren.

Bouw 800 woningen

Vertraagd

In 2022 heeft de raad unaniem uitgesproken 200 woningen per jaar te willen gaan bouwen gezien de krapte op de woningmarkt. We zien dat het proces om van plan tot daadwerkelijke bouw en oplevering van woningen te komen in de huidige tijd enkele jaren duurt. Mede door juridische procedures komen projecten helaas soms minder snel tot uitvoering dan gewenst. Hierdoor schuift het opleveringsjaar op. Denk bijvoorbeeld aan het bestemmingsplan de Verlengde Elsakker dat ruim drie jaar op de plank heeft liggen wachten tot behandeling bij de Raad van State. Het zwaartepunt van de opleveringen van de woningen uit de plannen die gemaakt zijn in de periode 2022-2026 ligt dan ook in 2026, 2027 en 2028.

Opstellen omgevingsplan

Vertraagd

In 2025 hebben we een aanbesteding voor het gemeentebrede omgevingsplan voorbereid. Helaas heeft deze aanbesteding geen inschrijvingen opgeleverd. Na contact met diverse bureaus hebben we onze opdracht aangepast en kleiner gemaakt. Inmiddels is opdracht gegeven aan een bureau om met ons in het tweede kwartaal te werken aan de 10 meest voorkomende activiteiten in het omgevingsplan. Samen met hen bereiden we de eerste wijziging van het omgevingsplan voor. Deze zal in de loop van dit jaar aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Vertraagd

De ruimtelijke ontwikkelingen lopen grotendeels op schema. De totstandkoming van de kunstwerken om de entrees van de dorpen aantrekkelijker te maken loopt langzamer dan vooraf voorzien. Dit heeft te maken met de te doorlopen ruimtelijke procedure.

Financiële afwijkingen programma 3

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Toelichting Exploitatie

Tabel 3.1 Overzicht financiële afwijkingen programma 3 (bedragen x €1000)

Nr.	Thema	Mutatie 2026		Mutatie 2027		Mutatie 2028		Mutatie 2029	
3.1	Woningbouw en ruimte	117	N	534	N	-943	V	-1.286	V
3.2	Duurzaamheid	1.256	N	985	N	952	N	1.138	N
3.3	Economie, Toerisme en Recreatie	107	N	30	N	30	N	30	N
	Totaal lasten programma 3	**1.480**	**N**	**1.549**	**N**	**39**	**N**	**-117**	**V**
3.1	Woningbouw en ruimte	565	V	972	V	-513	N	-972	N
3.2	Duurzaamheid	-121	N	-446	N	-446	N	-446	N
3.3	Economie, Toerisme en Recreatie	30	V	0	V	0	V	0	V
	Totaal baten programma 3	**474**	**V**	**525**	**V**	**-959**	**N**	**-1.418**	**N**
	Afschrijvingslasten programma 3	-48	V	52	N	108	N	107	N
	Totaal afschrijvingslasten programma 3	**-48**	**V**	**52**	**N**	**108**	**N**	**107**	**N**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 3 excl. mut. Reserves	**-958**	**N**	**-1.076**	**N**	**-1.106**	**N**	**-1.408**	**N**
	Storting reserves	143	N	-4	V	117	N	0	V
	Onttrekking reserves	727	V	-30	N	-30	N	-30	N
	Saldo mutaties reserves prog 3	**584**	**V**	**-26**	**N**	**-147**	**N**	**-30**	**N**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 3 incl. mut. reserves	**-374**	**N**	**-1.102**	**N**	**-1.253**	**N**	**-1.438**	**N**

Thema Woningbouw en Ruimte

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) (€68.000 voordelig)

De jaarrekening 2025 van de OMWB sluit met een positief saldo van € 4.519.000. Door de OMWB wordt voorgesteld om een deel van het overschot uit te keren aan de deelnemende gemeentes. Voor de gemeente Drimmelen betekent dit dat we een bedrag terugontvangen van ongeveer €68.000.

Omgevingswet (€80.000 nadelig)

De afronding van het omgevingsplan loopt door in 2026. In de raadsvergadering van 5 februari 2026 is besloten om een bedrag van € 80.000 over te hevelen naar 2026. Dekking vindt plaats door onttrekking uit de algemene reserve. Het nadeel binnen dit thema wordt gecompenseerd door het voordeel op algemene dekkingsmiddelen en is daarmee budgettair neutraal voor het exploitatiesaldo.

Woningbouwproject (€75.000 nadelig)

De uitwerking van de visie Lage Zwaluwe loopt door in 2026. In de raadsvergadering van 5 februari 2026 is besloten om een bedrag van € 75.000 over te hevelen naar 2026. Dekking vindt plaats door onttrekking uit de algemene reserve. Het nadeel binnen dit thema wordt gecompenseerd door het voordeel op algemene dekkingsmiddelen en is daarmee budgettair neutraal voor het exploitatiesaldo. Daarnaast is er sprake van een administratieve overheveling van ambtelijke uren (apparaatskosten) van grondgebied van het thema Woningbouw en Ruimte naar het thema Duurzaamheid.

Volkshuisvesting (€385.000 voordelig)

De budgetten voor advies en onderzoekskosten worden naar beneden bijgesteld met een bedrag van €385.000 waarna een bedrag resteert van €72.500. Deze verlaging is in principe budgettair neutraal omdat €385.000 verdeeld wordt naar andere begrotingsposten. In het restant van €72.500 is een bedrag begrepen van € 38.000 waarvan in de raadsvergadering van 5 februari 2026 is besloten om een bedrag van € 38.000 over te hevelen naar 2026. Dekking vindt plaats door onttrekking uit de algemene reserve. Het nadeel binnen dit thema wordt gecompenseerd door het voordeel op algemene dekkingsmiddelen en is daarmee budgettair neutraal voor het exploitatiesaldo.

Toezicht en handhaving (€346.000 nadelig)
Zoals aangegeven binnen volkshuisvesting is een deel van advies en onderzoekskosten verdeeld over andere begrotingsramingen. Dit is daarmee een administratief nadeel wat het voordeel bij volkshuisvesting compenseert. Het restant van de administratieve verschuiving (€42.000) wordt toegevoegd aan de deelbudgetten voor BOA, budget burgerzaken personeel Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) welke onderdeel zijn van thema 1.2

Transformatie flexwoningen Lage weg Thd (€185.000 nadelig)
In de begroting 2026 is rekening gehouden met huurinkomsten in 2026. Vanwege vertraging in het proces, gaan deze inkomsten in 2026 niet gerealiseerd worden.

Grondverkopen (€115.000 voordelig)
Deze meevaller betreft de verkoop van extra reststroken en verkoop ten behoeve van dijkverbetering door het waterschap.

Project Hooge Zwaluwe Zuid (€95.000 voordelig)
In het raadsbesluit van 13 november 2025 is een exploitatiebudget beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van project Hooge Zwaluwe Zuid. In de afgelopen maanden is echter gebleken dat dit project en de daarmee samenhangende kosten leiden tot een faciliterende grondexploitatie. Dit betekent dat de gemaakte kosten uit 2025 en de nog te maken kosten uit 2026 gedekt kunnen worden uit de opbrengsten van een anterieure overeenkomst met de projectontwikkelaar. Gezien deze ontwikkeling is het exploitatiebudget voor 2026 op nul gesteld. De in dit raadsbesluit opgenomen goedkeuring voor de aanvraag om een suppletie-uitkering in te dienen uit hoofde van de bommenregeling van het gemeentefonds is inmiddels goedgekeurd. Dit leidt tot inkomsten voor de gemeente, omvang €95.000. Hiervan is op dit moment niet duidelijk hoe de verdeling tussen de hiervoor te maken kosten en de ontvangen vergoeding uitvalt tussen de projectontwikkelaar en de gemeente. Dit kan mogelijk tot neerwaartse bijstelling van de geraamde inkomsten leiden.

Actieve grondexploitaties actualisatie begroting (€143.000 voordelig)
a. De actieve grondexploitaties zijn meerjarig bijgewerkt op basis van de exploitatie opzet zoals deze in de jaarrekening 2025 zijn toegelicht. Verdere informatie is opgenomen in de paragraaf grondbeleid jaarrekening 2025. Deze actualisatie leidt tot een storting in de reserve voor de winstneming (totale omvang € 149.000) en een storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen (€ 57.000). Deze worden resultaat neutraal verwerkt in de exploitatie.

b. Grondexploitatie "De Ligne Zuid"
Het raadsbesluit van 9 oktober 2025 waarbij grondexploitatiecomplex De Ligne Zuid is vastgesteld door de Raad is als administratief verwerkt als onderdeel van de mutaties van de voorjaarsnota. Dit is omdat het raadsbesluit niet meer tijdig verwerkt kon worden in de primaire begroting 2026.

Verschuiving budget tussen thema's (€356.000 voordelig)
De budgetten voor inzet van personeel worden op thema Woningbouw en ruimte naar beneden bijgesteld, maar voor hetzelfde bedrag naar boven bijgesteld op thema Duurzaamheid. Daarmee is deze wijziging per saldo resultaatneutraal.

Flierstraat (€28.000 nadelig)
Vanwege de eigendom van het pand Flierstraat 102-104 worden jaarlijks lasten gemaakt in het kader van nutsvoorzieningen, verzekeringen, klein onderhoud en dergelijke. Deze bedragen waren in de primitieve begroting 2026 nog niet geraamd en worden nu opgenomen.

Thema Duurzaamheid

Afvalstoffen(heffing) (€211.000 nadelig)

De nettolasten voor de afvalstoffen stijgt gemiddeld structureel met €211.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door twee factoren: tegenvallende opbrengsten restafval (inzamelvergoeding PMD) met €193.000, kosten plaatsing ondergrondse containers €25.000 en hogere verwachte opbrengsten in de milieustraat met €105.000. Het restantbedrag van €98.000 wordt veroorzaakt door tal van diverse factoren zoals hogere stortkosten, hogere hoeveelheden, inzamelkosten GFT en restafval (indexatie) en onderhoud-/beheerskosten van de milieustraat.

Verloop voorziening Afvalstoffenheffing

De toe te rekenen kosten aan de afvalstoffen worden in jaar 2026 verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing, voor zover deze niet gebaseerd zijn op een nacalculatie effect. Vanaf 2027 e.v. worden deze betrokken bij de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing. De voorziening bedraagt op basis van de concept-jaarrekening 2025 per 31-12-2025 €583.841. De onttrekking van de primaire begroting 2026 bedraagt €157.140.

Duurzaamheid (lasten €35.000 nadelig)

Dit jaar worden er kosten gemaakt voor de uitwerking van de routekaart in een uitvoeringsprogramma gemeentelijk vastgoed. Ter dekking wordt de reserve duurzaamheid ingezet voor de routekaart voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en de uitwerking hiervan in een uitvoeringsprogramma. De onttrekking is onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen. Daarmee is deze mutatie budgettair neutraal voor de begroting.

SiSa CDOKE (lasten €1.132.000 nadelig)

De tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) regeling was tot en met 2025 een specifieke uitkering (SPUK). Vanaf 2026 is deze uitkering onderdeel van de algemene uitkering en wordt als inkomsten onder algemene dekkingsmiddelen opgenomen (€906.000). De inzet van de CDOKE behelst met name personeel van derden, onderzoekskosten en campagnes, werken door derden (o.a. opstellen soortenmanagementplan, warmteprogramma, mitigerende maatregelen) en apparaatskosten (apparaatskosten verschoven). Daarnaast wordt rekening gehouden met een budget van €300.000 wat in de toekomst kan worden ingezet voor uitbreiding formatie, inhuur of andere kostensoorten. Tegenover de geraamde lasten staan naast de baten in de algemene uitkering ook baten ad €325.000 zijnde het overschot van 2025 van de SPUK. Daarnaast verwachten we een subsidie SMP en een bijdrage Woonvizier (€222.000); wanneer deze definitief zijn geworden zullen deze baten worden verwerkt in de Najaarsnota 2026.

Thema Economie, Recreatie en Toerisme

Toerisme en recreatie (lasten €77.000 nadelig)

Naast een mutatie voor de samenwerking De Biesbosch is een budget van €46.000 noodzakelijk voor de afronding van de visieontwikkeling Gat van de Ham welke doorloopt in 2026. Daarnaast is voor de uitvoering van toeristische projecten die doorlopen in 2026 een budget noodzakelijk van €31.000. In de raadsvergadering van 5 februari 2026 is besloten om een bedrag van €77.000 over te hevelen naar 2026. Dekking vindt plaats door onttrekking uit de algemene reserve.

Jachthaven Terheijden (resultaatneutraal in 2026)

De verwachte opbrengst van de jachthaven was abusievelijk onder de kosten opgenomen en meerjarig verwerkt. Dat wordt nu hersteld.

Toelichting Investeringen

Er zijn geen mutaties betreffend investeringen in programma 3.

4. Sociaal domein

Beleidsmatige afwijkingen programma 4

In deze paragraaf worden de afwijkingen ten opzichte van het voorgenomen beleid toegelicht.

Energieneutrale Stuifhoek

Vertraagd

Wegens diverse problemen bij toeleveranciers van de ontwikkelaar is de bouw vertraagd. De oplevering is nu verplaatst van februari naar 30 juni 2026. In de zomervakantie zullen de gebruikers (school, kinderopvang en bestuur) verhuizen, zodat het gebouw in gebruik genomen kan worden met ingang van schooljaar 2026-2027.

Begeleiding bijzondere doelgroepen

Vertraagd

De gemeente is jaarlijks verplicht een aantal statushouders te huisvesten en de inburgering van deze groep organiseren. In 2025 hebben we een behoorlijke inhaalslag gemaakt met het huisvesten van de statushouders door middel van de inzet van 21 personen in het kader van de HAR+. Deze personen moeten in 2026 opnieuw gehuisvest worden net als de reguliere huisvestingsopgaaf voor 2026.

De achterstand van 2025 en de opgaaf voor het eerste deel van 2026 is dusdanig, dat we momenteel kampen met een achterstand van het huisvesten voor 2026 door een woningtekort. We onderzoeken steeds diverse mogelijkheden om de taakstelling wel te halen. Over de huisvesting van statushouders informeren wij u periodiek met een raadsinformatiebrief, daarin zijn ook de achterstanden meegenomen.

Financiële afwijkingen programma 4

In deze paragraaf worden de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

Toelichting Exploitatie

Tabel 4.1 Overzicht financiële afwijkingen programma 4 (bedragen x €1000)

Nr.	Thema	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
4.1	Onderwijs, Jeugd en gezondheid	274 N	0 V	0 V	0 V
4.2	Participatie en schuldenproblematiek	791 N	288 N	271 N	313 N
4.3	Sociale structuur, sport en zorg	49 N	27 N	27 N	27 N
	Totaal lasten programma 4	**1.114 N**	**315 N**	**298 N**	**340 N**
4.1	Onderwijs, Jeugd en gezondheid	140 V	-73 N	-73 N	-73 N
4.2	Participatie en schuldenproblematiek	642 V	0 V	0 V	0 V
4.3	Sociale structuur, sport en zorg	45 V	-27 N	-27 N	-27 N
	Totaal baten programma 4	**827 V**	**-101 N**	**-101 N**	**-101 N**
	Afschrijvingslasten programma 4	-589 V	-115 V	-96 V	-97 V
	Totaal afschrijvingslasten programma 4	**-589 V**	**-115 V**	**-96 V**	**-97 V**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 4 excl. mut. Reserves	**302 V**	**-300 N**	**-302 N**	**-344 N**
	Storting reserves	0 V	0 V	0 V	0 V
	Onttrekking reserves	-27 N	-27 N	-27 N	-27 N
	Saldo mutaties reserves prog 4	**-27 N**	**-27 N**	**-27 N**	**-27 N**
	Saldo financiële afwijkingen prog. 4 incl. mut. reserves	**275 V**	**-327 N**	**-329 N**	**-370 N**

Thema Onderwijs, jeugd en gezondheid

Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) (€61.000 nadelig)

Veilig Thuis heeft aangegeven dat, door de sterke stijging van het aantal adviesvragen en meldingen, toenemende complexiteit van casuïstiek en aanhoudende druk op personeel en tijdelijke inzet, aanvullende financiële middelen nodig zijn. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling GIA heeft daarom besloten om in 2026 extra financiële middelen beschikbaar te stellen aan Veilig Thuis. Deze middelen zijn noodzakelijk om de wettelijke taken te kunnen blijven uitvoeren en om te voorkomen dat de continuïteit van de dienstverlening en daarmee de veiligheid van inwoners in het geding komen. Als gevolg hiervan wordt de bijdrage van de gemeente Drimmelen aan de gemeenschappelijke regeling GIA in 2026 incidenteel €61.000 hoger.

Gezondheid (resultaatneutraal)

De Brede SPUK-regeling Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is eind 2025 'ontschot', wat betekent dat de budgetten van de verschillende onderdelen onderling uitwisselbaar zijn. De begroting is nu aangepast op de geplande besteding van de verschillende onderdelen, rekening houdend met de ontschotting. Daarnaast is de SPUK voor 2026 € 36.000 hoger vastgesteld door het ministerie dan verwacht. Voorgaande heeft tot gevolg dat zowel de verwachte kosten als baten op Thema 4.1-gezondheid €64.000 hoger uitkomen dan oorspronkelijk begroot, waar de uitgaven en opbrengsten van Thema 4.3-wmo en sport op deze GALA-onderdelen €28.000 lager uitvallen dan begroot. Per saldo is er sprake van een resultaatneutraal effect.

Regionaal Bureau Leren (RBL) (73.000 nadelig)

Vanwege het ingaan van de Wet Van School naar Duurzaam Werk is er per 2026 sprake van een nieuwe financieringsstructuur. Hierdoor ontvangt de gemeente Drimmelen geen middelen meer vanuit de specifieke uitkering voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC), waarmee de baten structureel €73.000 dalen (nadelig).

Voor- en vroegschoolse educatie (resultaatneutraal)
De voorlopige beschikking 2026 voor de specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid is €149.000 hoger vastgesteld dan oorspronkelijk begroot. De begrote uitgaven en begrote baten voor voor- en vroegschoolse educatie worden hierop aangepast. Per saldo is hier sprake van een resultaatneutrale wijziging.

Thema Participatie en schuldenproblematiek

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen (€41.000 nadelig)
Het aantal (toegewezen) kwijtscheldingsverzoeken en de omvang van het kwijtscheldingsbedrag per verzoek is gestegen ten opzichte van 2024 en 2025. Het aantal gehonoreerde kwijtscheldingsverzoeken staat op 469. Gezien de stijgende trend die blijkt uit historische data en gezien in communicatie naar inwoners nadruk wordt gelegd op mogelijkheden voor inwoners voor kwijtschelding is de verwachting voor komende jaren eveneens aangepast.

Reïntegratie werkzoekenden (€77.000 voordelig)
In 2023 heeft gemeente Breda de ESF+ subsidie Sociale Inclusie aangevraagd. Dit betreft ook een regionale subsidie. Met de ESF-partners uit de aanvraag van het 1e tijdvak arbeidstoeleiding, waaronder de gemeente Drimmelen, is afgesproken dat gemeente Breda de gehele verantwoording voor haar rekening zou nemen en de subsidie na afloop onder aftrek van de gemaakte kosten zou verdelen onder deze partners. De eindverantwoording van deze subsidie is inmiddels ingediend en het aandeel van de gemeente Drimmelen in de ontvangen ESF subsidie is €77.000.

Beschut werk (€26.000 nadelig)
In de Tweede Kamerbrief 'Voortgang sociaal ontwikkelbedrijven en beschut werk' is aangekondigd dat voor werknemers met een indicatie beschut werk een forfaitaire loonkostensubsidie (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) zal worden ingevoerd. De hoogte van de forfaitaire LKS wordt vastgesteld op 68%. Dit is zo'n 11%-punt hoger dan het huidige gemiddelde LKS-percentage. Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden door het Rijk extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage beschut werk via de IU Participatie.
De hogere baten die de gemeente in 2026 en 2027 uit hoofde hiervan ontvangt, vooruitlopend op de wetswijziging, bedragen €26.000 en worden verwerkt in het programma Algemene dekkingsmiddelen. Echter, ook vooruitlopend op de wetswijziging, zal MidZuid deze compensatie voor de gemiste loonkostensubsidie, in rekening brengen bij de gemeente. Daarmee worden de begrote kosten voor beschut werk verhoogd met €26.000 (nadeel). Over de gehele gemeentelijke organisatie bezien betreft dit een resultaatneutrale wijziging.

Wet Sociale Werkvoorziening (€159.000 nadelig)
Zoals te doen gebruikelijk zijn de bedragen i.h.k.v. de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) aangepast in de meicirculaire. In de gemeenschappelijke regeling MidZuid is vastgelegd dat de gemeente deze middelen dient door te betalen aan MidZuid, omdat zij voor de gemeente de WSW uitvoeren. Deze bijstelling van de WSW geeft een nadeel in de kosten van programma 4, maar hogere baten in het programma Algemene Dekkingsmiddelen voor hetzelfde bedrag. Gemeentebreed betreft dit dus een resultaatneutrale wijziging.

Huisvesting statushouders (resultaatneutraal)
Eind 2025 heeft de gemeente gebruik gemaakt van de HAR+-regeling voor het huisvesten van statushouders. De in 2026 verwachte kosten van huisvesting uit hoofde van deze regeling zijn gelijk aan de opbrengsten, te weten €565.000. Daarmee is er sprake van een resultaatneutrale wijziging.

Thema Sociale structuur, sport en zorg

Theek 5 (€27.000 nadelig)

De verhuizing van Theek 5 naar de Cour liep door tot begin 2026. Daarmee loopt ook de specifieke uitkering (SPUK) die hiervoor is ontvangen door naar 2026. Hiermee is er enerzijds sprake van €50.000 hogere kosten in 2026 en anderzijds €50.000 hogere baten. Per saldo is dit een resultaatneutrale wijziging.

De Specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze decentralisatie-uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. De gemeente Drimmelen geeft hier invulling aan middels Theek 5. Omdat de baten nu niet meer als specifieke uitkering (SPUK) worden ontvangen, is er sprake van een daling van de baten van €27.000 op het programma Sociaal Domein (nadeel). Echter de vervangende decentralisatie-uitkering wordt ontvangen op programma Algemene dekkingsmiddelen, waarmee er gemeentebreed sprake is van een nagenoeg resultaatneutrale wijziging.

Juridische procedure (€50.000 voordelig)

Voor de afwikkeling van een juridische procedure wordt in 2026 een bedrag van €50.000 ontvangen. Dit betreft een terugbetaling van eerder betaalde bedragen voor een boete en proceskosten, die achteraf onterecht zijn gebleken en aan de gemeente worden gerestitueerd.

Subsidie samen aan de slag (€27.000 nadelig)

Er wordt een bedrag van €27.000 overgeheveld van Dorpsgericht werken naar Algemeen maatschappelijk werk. Met deze wijziging wordt de budgettoerekening in overeenstemming gebracht met de geldende taakveldindeling, zodat de verantwoording beter aansluit bij de aard van de activiteiten. Gemeentebreed is hier sprake van een resultaatneutrale wijziging.

Toelichting Investeringen

Tabel 4.2 Overzicht investeringen programma 4

Kredietwijzigingen 2026	Prg.	Jaar	Raming Uitgaven	Raming VJN Uitgaven	Raming VJN inkomsten	Mutatie VJN	Status
Herstel constructiefout dak De Grienden Lage Zwaluwe	4	2026		60.000 N		60.000 N	Nieuw
Totaal				**60.000**		**60.000 N**	

Thema Onderwijs, jeugd en gezondheid

Herstel constructiefout dak De Grienden Lage Zwaluwe (€60.000)

Basisschool De Grienden in Lage Zwaluwe ervaart (geluids)overlast bij harde wind. De oorzaak hiervan is een constructiefout van het dak bij de bouw van het pand. Hierbij is er nadrukkelijk geen sprake van een veiligheidsrisico, maar geeft de constructie alleen geluidsoverlast door trillingen bij harde wind. De kosten om de constructie van het dak te herstellen bedragen ongeveer €60.000. De jaarlijkse kapitaallasten van deze investering zijn €3.000.

Algemene dekkingsmiddelen

Tabel AD.1 Overzicht financiële afwijkingen Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x €1000)

Nr.	Thema	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
A.	Lokale heffingen	-32 V	0 V	0 V	0 V
B.	Uitkeringen gemeentefonds	0 V	0 V	0 V	0 V
C.	Dividend- en winstuitkering	0 V	0 V	0 V	0 V
D.	Saldo financieringsfunctie	0 V	0 V	0 V	0 V
E.	Overige algemene dekkingsmiddelen	0 V	0 V	0 V	0 V
F.	Onvoorzien	0 V	0 V	0 V	0 V
G.	Vennootschapsbelasting	0 V	0 V	0 V	0 V
	Totaal lasten Algemene dekkingsmiddelen	**-32 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
A.	Lokale heffingen	0 V	0 V	0 V	0 V
B.	Uitkeringen gemeentefonds	1.261 V	3.728 V	2.427 V	910 V
C.	Dividend- en winstuitkering	-41 N	-41 N	-41 N	-41 N
D.	Saldo financieringsfunctie	0 V	0 V	0 V	0 V
E.	Overige algemene dekkingsmiddelen	0 V	0 V	0 V	0 V
F.	Onvoorzien	0 V	0 V	0 V	0 V
G.	Vennootschapsbelasting	0 V	0 V	0 V	0 V
	Totaal baten Algemene dekkingsmiddelen	**1.220 V**	**3.687 V**	**2.386 V**	**869 V**
	Afschrijvingslasten Algemene dekkingsmiddelen	0 V	0 V	0 V	0 V
	Totaal afschrijvingslasten Algemene dekkingsmiddelen	**0 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
	Saldo financiële afwijkingen Alg. dekkingsmid. excl. mut. Reserves	**1.252 V**	**3.687 V**	**2.386 V**	**869 V**
	Storting reserves	0 V	0 V	0 V	0 V
	Onttrekking reserves	0 V	0 V	0 V	0 V
	Saldo mutaties reserves Algemene dekkingsmiddelen	**0 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
	Saldo financiële afwijkingen Alg. dekkingsmid. incl. mut. reserves	**1.252 V**	**3.687 V**	**2.386 V**	**869 V**

Binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen zijn de volgende financiële ontwikkelingen te melden.

A. Lokale heffingen (€ 32.000 voordelig)
Dit betreft een afrekening van de deelnemersbijdrage 2025 van SVHW.

B. Algemene uitkeringen (€1.261.000 voordelig)
De meicirculaire van het Rijk heeft invloed op de omvang en ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en daarmee op onze financiële positie. De circulaire laat voor het lopende jaar een bijstelling zien van de beschikbare middelen. Voor het meerjarenperspectief zijn eveneens mutaties zichtbaar, die van invloed zijn op de (structurele) begrotingsruimte. In vergelijking met de laatst verwerkte circulaire (mei 2025) laat dit een positief beeld zien, met méér ruimte.

Disclaimer
Op dit moment is sprake van onvolkomenheden in de rekenmodule die door het Rijk beschikbaar is gesteld voor de doorrekening van de meicirculaire. Hierdoor kunnen de gepresenteerde uitkomsten – met name voor het meerjarenperspectief – nog afwijken van de definitieve cijfers. De gepresenteerde effecten dienen derhalve als voorlopig te worden beschouwd en kunnen bij een herijking nog worden bijgesteld. Daarnaast is in deze fase nog geen inhoudelijke uitwerking gemaakt van de taakmutaties zoals opgenomen in de circulaire. De financiële consequenties daarvan zijn derhalve nog niet volledig verwerkt in deze Voorjaarsnota. Verdere analyse en uitwerking volgen bij de begroting 2027. Taakmutaties betreffen onder andere het verdwijnen van de huishoudelijke hulp uit Wmo voor inwoners met voldoende middelen hiervoor, terwijl tevens een vangnetregeling wordt opgesteld. Huidige prognose is invoering in 2029. Ook is de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage als vervanging voor het abonnementstarief Wmo uitgesteld naar 2028.

C. Dividend belasting (€41.000 nadelig)
Dividenduitkering BNG valt lager uit dan verwacht. Op basis van de toelichting in de algemene vergadering van aandeelhouders van BNG is de verwachting voor 2027 en verder neerwaarts bijgesteld. De verwachting is dat veranderende marktomstandigheden, hogere impairments, kortere looptijden van leningen, een reorganisatievoorziening, investeringen in de professionalisering van de bank en een extra korting op verstrekte leningen drukken op de winst.

D. Rente lang- en kortlopende financiering
Bij de voorjaarsnota heeft geen bijstelling plaatsgevonden van de rentelasten dan wel baten. Bijstelling vindt plaats bij de najaarsnota omdat dan ook duidelijkheid verkregen is over daadwerkelijke ontvangst en timing van de Nederwiek 3 gelden.

In het raadsbesluit van 18 december 2025 is €2,8 miljoen beschikbaar gesteld voor de starters- en duurzaamheidsleningen. Het exploitatie effect hiervan is op dit moment nog niet verwerkt, omdat in samenhang me de nog te ontvangen Nederwiek 3 gelden het exacte effect op de rente nog onbekend is.

Overhead

Financiële afwijkingen overhead

Het doel van dit onderdeel over overhead is om de gemeenteraad een beter inzicht te geven in de totale overheadkosten van de organisatie. In de programma's ziet u de kosten van de kernactiviteiten. Alle kosten die te maken hebben met de aansturing en ondersteuning van medewerkers in deze kernactiviteiten noemen we overhead. Deze overheadkosten worden direct toegerekend aan de bijbehorende taken en activiteiten via een overheadtoeslag per uur.
Bedrijfskosten voor activiteiten die gericht zijn op externe klanten worden geregistreerd onder de bijbehorende taakvelden. Het totale bedrag van de overhead is te vinden in het overzicht van inkomsten en uitgaven in de financiële begroting en in de volgende tabellen.

Toelichting Exploitatie

Thema	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
Management en bestuursondersteuning	0 V	0 V	0 V	0 V
Huisvesting	0 V	0 V	0 V	0 V
Automatisering	176 N	16 N	16 N	16 N
Planning & Control	0 V	0 V	0 V	0 V
Facilitaire zaken	0 V	0 V	0 V	0 V
Financiële administratie	0 V	0 V	0 V	0 V
Personeel en organisatie	312 N	152 N	152 N	152 N
Communicatie	0 V	0 V	0 V	0 V
Front-office	0 V	0 V	0 V	0 V
Totaal lasten Overhead	**488 N**	**168 N**	**168 N**	**168 N**
Management en bestuursondersteuning	0 V	0 V	0 V	0 V
Huisvesting	0 V	0 V	0 V	0 V
Automatisering	0 V	0 V	0 V	0 V
Planning & Control	0 V	0 V	0 V	0 V
Facilitaire zaken	0 V	0 V	0 V	0 V
Financiële administratie	0 V	0 V	0 V	0 V
Personeel en organisatie	0 V	0 V	0 V	0 V
Communicatie	0 V	0 V	0 V	0 V
Front-office	0 V	0 V	0 V	0 V
Totaal baten Overhead	**0 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
Afschrijvingslasten Overhead	6 N	27 N	72 N	50 N
Totaal afschrijvingslasten Overhead	**6 N**	**27 N**	**72 N**	**50 N**
Saldo financiële afwijkingen Overhead excl. mut. Reserves	**-494 N**	**-194 N**	**-240 N**	**-217 N**
Storting reserves	0 V	0 V	0 V	0 V
Onttrekking reserves	81 V	81 V	81 V	81 V
Saldo mutaties reserves Overhead	**81 V**	**81 V**	**81 V**	**81 V**
Saldo financiële afwijkingen Overhead incl. mut. Reserves	**-413 N**	**-113 N**	**-159 N**	**-136 N**

Automatisering
Project Digitale Werkplek Drimmelen (DWD) (€160.000 nadelig)
Voor de uitvoering van het project Digitale Werkplek Drimmelen (DWD) wordt in 2026 een incidentele aanvullende budgetvraag van €160.000 opgenomen. Bij het opstellen van de begroting 2026 is uitgegaan van dekking binnen bestaande middelen, maar in de uitvoering zijn onvoorziene, incidentele kosten ontstaan als gevolg van de transitie naar een nieuwe ICT-dienstverlener. Dit betreft onder meer een lager opgenomen licentiebudget (€50.000), hogere maandlasten door ontwerpkeuzes

(€90.000) en hogere projectkosten vanuit softwareleveranciers (€80.000). De totale tegenvaller bedraagt €220.000, waarvan €60.000 wordt opgevangen binnen het ontwikkelbudget door fasering van activiteiten.

DVO-Breda - Laptops & Verbindingen (€16.000 nadelig)
In het kader van de begrotingsvoorbereiding 2026 wordt het budget voor devices (zoals laptops en telefoons) voor nieuwe medewerkers overgeheveld naar het cluster Informatievoorziening (IV). Hiermee is gekozen voor centralisatie van de middelen, zodat versnipperde budgetten worden samengevoegd tot één overzichtelijk en beheersbaar geheel. Tegelijkertijd is vastgesteld dat er €16.000 aan extra middelen nodig zijn om ook externen te kunnen voorzien van veilige en goed functionerende apparatuur. Het is namelijk niet langer wenselijk of verantwoord om externen te laten werken op eigen apparatuur, omdat dit de kwaliteit van de digitale werkplek belemmert en niet voldoet aan de gewenste normen voor informatiebeveiliging. Deze mutatie is al eerder in de kadernota opgenomen, maar dit is abusievelijk niet in de begroting meegegaan.

Personeel en organisatie
Verhoging reiskostenvergoeding (€152.000 nadelig)
De reiskostenvergoeding wordt structureel verhoogd van €0,10 naar €0,25 per kilometer; het budget wordt hiermee structureel verhoogd met €152.000. De reden hiervoor is het actualiseren van de arbeidsvoorwaarden conform geldende vergoedingsnormen om daarmee een goede werkgever te zijn en te blijven.

Voorziening RVU (€80.000 nadelig)
Er wordt een voorziening gevormd voor de Regeling vervroegd uittreden (RVU) ter grootte van €80.000. Als gevolg van deelname aan de RVU ontstaat een meerjarige verplichting. Conform de regelgeving dient hiervoor een voorziening te worden getroffen, waarvan de omvang gelijk dient te zijn aan de omvang van de toekomstige verplichting en daarmee de lasten kunnen worden toegerekend aan de periode waarover de verplichting bestaat. De lasten die verband houden met het vormen van de voorziening zijn onderdeel van de exploitatiecijfers binnen overhead.

Project HR-21 (€45.000 nadelig)
Voor de uitvoering van het HR-21 traject wordt in 2026 een incidenteel budget van €45.000 opgenomen voor externe inzet. Met deze wijziging wordt het benodigde budget beschikbaar gesteld om de uitvoering van het HR21-traject te borgen.

Periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) (€35.000 nadelig)
Het periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) wordt in 2026 uitgevoerd, waarvoor een budget van €35.000 wordt ingezet. Met deze uitgave wordt invulling gegeven aan de zorgplicht van de werkgever op het gebied van duurzame inzetbaarheid en gezondheid van medewerkers.

Toelichting kredieten

Tabel O.2 Overzicht investeringen Overhead

Kredietwijzigingen 2026	Prg.	Jaar	Raming Uitgaven	Raming VJN Uitgaven	Raming VJN inkomsten	Mutatie VJN	Status
Kleine aanpassingen gebouw	O	2026	25.000 N			25.000 N	Nieuw
Totaal			**25.000 N**			**25.000 N**	

Kleine aanpassingen gebouw (€25.000)
Voor kleine aanpassingen in het gebouw is een extra krediet benodigd van €25.000.

Bijlagen

1. Voorjaarsnota 2026 - Begrotingswijziging

In onderstaand overzicht worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting weergeven.
Bij de **lasten** gelden negatieve bedragen als lagere uitgaven dan begroot (voordeel) en positieve bedragen als hogere uitgaven (nadeel).
Bij de **baten** geldt het omgekeerde. De positieve bedragen duiden op hogere opbrengsten (voordeel) en negatieve bedragen op lagere opbrengsten (nadeel).

De tabel vormt een recapitulatie van de afwijkingen zoals vermeld in de programma's.

De voorjaarsnota laat per saldo een voordelig effect van € 755.000 zien. Dit resultaat bestaat uit een incidenteel voordeel van € 909.000 en een structureel nadeel van € 154.000.

Bijlage 1 - Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2026

Nr.	Programma's	Lasten							
		2026		2027		2028		2029	
1.	Burger en Bestuur	89	N	22	N	22	N	21	N
2.	Openbare Ruimte	-38	V	-328	V	48	N	15	N
3.	Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	1.432	N	1.601	N	147	N	-10	V
4.	Sociaal Domein	525	N	200	N	202	N	243	N
O.	Overhead	494	N	194	N	240	N	217	N
	Algemene Dekkingsmiddelen	-32	V	0	V	0	V	0	V
	Reserves	588	N	-4	V	117	N	0	V
	Totaal generaal programma's - Lasten	**3.059**	**N**	**1.686**	**N**	**776**	**N**	**486**	**N**

Nr.	Programma's	Baten							
		2026		2027		2028		2029	
1.	Burger en Bestuur	0	V	0	V	0	V	0	V
2.	Openbare Ruimte	250	V	0	V	0	V	0	V
3.	Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	474	V	525	V	-959	N	-1.418	N
4.	Sociaal Domein	827	V	-101	N	-101	N	-101	N
O.	Overhead	0	V	0	V	0	V	0	V
	Algemene Dekkingsmiddelen	1.220	V	3.687	V	2.386	V	869	V
	Reserves	1.043	V	-184	N	-78	N	46	V
	Totaal generaal programma's - Baten	**3.814**	**V**	**3.928**	**V**	**1.248**	**V**	**-604**	**N**

	Programma's	Saldo lasten en baten							
		2026		2027		2028		2029	
1.	Burger en Bestuur	-89	N	-22	N	-22	N	-21	N
2.	Openbare Ruimte	288	V	328	V	-48	N	-15	N
3.	Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie	-958	N	-1.076	N	-1.106	N	-1.408	N
4.	Sociaal Domein	302	V	-300	N	-302	N	-344	N
O.	Overhead	-494	N	-194	N	-240	N	-217	N
	Algemene Dekkingsmiddelen	1.252	V	3.687	V	2.386	V	869	V
	Reserves	455	V	-180	N	-195	N	46	V
	Totaal generaal programma's - Saldo	**755**	**V**	**2.242**	**V**	**473**	**V**	**-1.090**	**N**

		Saldo incidentele en structurele lasten en baten							
		2026		2027		2028		2029	
	Saldo incidenteel	909	V	-70	N	-71	N	-71	N
	Saldo structureel	-154	N	2.312	V	544	V	-1.019	N
	Totaal generaal programma's - Saldo	**755**	**V**	**2.242**	**V**	**473**	**V**	**-1.090**	**N**

2. Overzicht kredietwijzigingen

Bijlage 2 - Overzicht kredietwijzigingen

Kredietwijzigingen 2026	Prg.	Jaar	Raming	Uitgaven	Raming VJN Uitgaven	Raming VJN inkomsten	Mutatie VJN	Status
Aanleg dorpsbosjes	2	Nieuw			570.000 N		570.000 N	Nieuw
Renovatie openbaar groen 2025 (dekking Aanleg dorpsbosjes)	2	2025	150.680 N	5.464 N	60.680 N		-90.000 V	Verlaging
Vervanging damwand Herengracht Drimmelen	2	2026			275.000 N		275.000 N	Nieuw
Onderzoek verbetering veiligheidsgevoel	2	2026			75.000 N		75.000 N	Nieuw
Verkeersreconstructies 2023	2	2023	100.000 N		0 V		-100.000 V	Opheffen - ter dekking
Pilot landbouwverkeer	2	2026			100.000 N		100.000 N	Nieuw - dekking verkeersreconstructies 2023
Aanleg verzamelleidingen in de Onderstraat Lage Zwaluwe	2	2026			85.000 N		85.000 N	Nieuw
Maatregelen kern Made: de Gijster	2	2023	727.000 N	828.475 N	837.000 N		110.000 N	Ophoging
Maatregelen kern Terheijden: Molenstraat	2	2024	1.548.560 N	117.955 N	1.798.560 N		250.000 N	Ophoging
Bus met laadkraan (3 stuks)	2	2024	200.244 N		300.732 N		100.488 N	Ophoging
Herstel constructiefout dak De Grienden Lage Zwaluwe	4	2026			60.000 N		60.000 N	Nieuw
Kleine aanpassingen gebouw	O	2026			25.000 N		25.000 N	Nieuw
Totaal			**2.726.484**	**951.894**	**4.186.972**	**0**	**1.460.488 N**	

3. Overzicht reservemutaties

Bijlage 3 - Overzicht reservemutaties

Mutatie reserves	Prg.	2026	2027	2028	2029
Onttrekkingen					
Reserve Groenaanleg: aanleg Ecologische VerbindingsZone (EVZ)	2	265 V			
Reserve Landschappelijke inpassing: natuurontwikkeling rondweg Hooge Zwaluwe	2	25 V			
Reserve Landschappelijke inpassing: aanleg dorpsbosjes	2	180 V			
Algemene reserve: Gemeenschappelijke regeling NGS	3	452 V			
Algemene reserve: Budgetoverhevelingen 2025	3	270 V			
Reserve Duurzaamheid tbv routekaart	3	35 V			
Kapitaallasten reserve	1	-25 N	-25 N	-25 N	-25 N
Kapitaallasten reserve	2	-182 N	-183 N	-77 N	47 V
Kapitaallasten reserve	3	-30 N	-30 N	-30 N	-30 N
Kapitaallasten reserve	4	-27 N	-27 N	-27 N	-27 N
Kapitaallasten reserve	O	81 V	81 V	81 V	81 V
Totaal onttrekkingen		**1.043 V**	**-184 N**	**-78 N**	**46 V**
Stortingen					
Reserve Kapitaallasten: aanleg Ecologische VerbindingsZone (EVZ)	2	265 N	V	V	V
Reserve Kapitaallasten: aanleg dorpsbosjes	2	180 N	V	V	V
Reserve Bovenwijks: actualisatie grexen	3	38 N	-21 V	153 N	V
Reserve grondexploitatie: actualisatie grexen	3	106 N	17 N	-36 V	V
Totaal stortingen		**588 N**	**-4 V**	**117 N**	**0 V**
Totaal mutaties reserves		**455 V**	**-180 N**	**-195 N**	**46 V**